

De spuitterreinen te Zaandam

door C. Karnekamp, Diemen

Oostelijk van de Zaan in Zaandam liggen momenteel twee opspuitterreinen, die het bezoeken alleszins waard zijn. Beide terreinen zijn opgespoten met zand dat ter plaatse uit een put is gewonnen; het noordelijke terrein is ten dele aangevuld met materiaal uit het Alkmaardermeer.

Op beide terreinen is het Eemmateriaal vermengd met Weichselien; dit geldt ook voor het noordelijke terrein, waar dit met zand uit het Alkmaardermeer werd aangevuld. Volgens opgave van Hr. G. Spaik is het profiel op de plaatsen van beide zandwinringen namelijk gelijk.

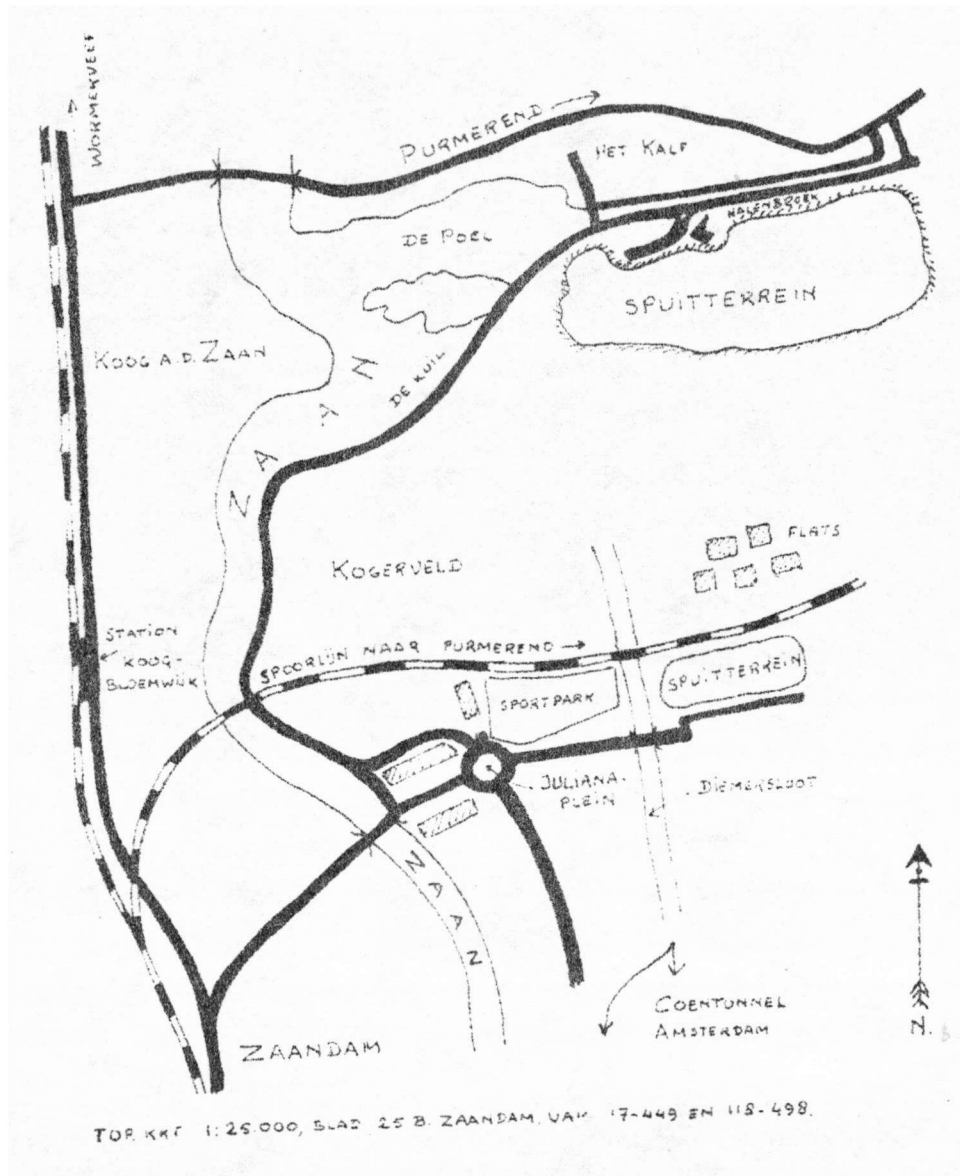
De kleur van het schelpenmateriaal is blauw door de invloed van kleibe-dekking; de rijkdom aan marien Eemmateriaal is zeer groot. Volgens de arbeiders kwamen in het zand vrij veel beenderen voor van grotere dieren; op het noordelijke terrein moet ergens een een put zijn waar meerdere van deze beenderen door genoemde arbeiders zijn ingestort. Bij het uitzoeken van een schelpenmonster is het vinden van tanden en kiezen van kleine knaagdieren geen uitzondering, determinatie hiervan zal echter plaats moeten vinden door een specialist.

Van beide terreinen zijn bijzonder grote exemplaren van *Divaricella divaricata* (Linné) te verzamelen; opvallend hoog is ook de frequentie van *Donax vittatus* (Da Costa), veel hoger dan op andere spuitterreinen die tot nu toe werden bezocht. Vermeldenswaard zijn ook nog de volgende door mij verzamelde soorten: *Turritella tricarinata communis* (Risso), *Ocnopota turricula* (Montagu) 2 x, *Buccinum undatum* (Linné) juv. (gaaf), *Venus gallina striatula* (Da Costa). Verder zijn gemakkelijk te verzamelen de meer algemene Eemsoorten zoals: *Cardium paucicostatum* Sowerby, *C. exiguum* Gmelin, *Gastrana fragilis* (Linné), *Gibbula cineraria* (Linné); *Aporrhais pespelicani quadrifidus* Da Costa en *Ocenebra erinaceus* (Linné). Een goed schelpenmonster levert al gauw een vijftigtal soorten op, waarvan de aantallen per soort natuurlijk enorm verschillen.

Het Weichselien bestaat, omdat het een continentale afzetting is, natuurlijk uit land- en zoetwatermateriaal. Vooral *Pisidium* is vrij goed vertegenwoordigd met minstens drie soorten, *Valvata* met twee soorten. Van *Theodoxus* heb ik nog slechts één exemplaar kunnen verzamelen.

De meest algemene landmollusk is *Trichia hispida* (Linné), gevolgd door *Clausilia*, waarvan topfragmenten zeer algemeen zijn. Het vinden van gave exemplaren is echter een kwestie van geluk, en vooral van tijd. Tot nu toe bezit ik er vier, welke nog moeten worden gedetermineerd. Nadere berichten hierover volgen.

Als klapstuk van een verzamelmiddag geldt dan nog, indien Vrouwe For-

tuna met U is, het vinden van Orcula dolium (Draparnaud). Een voorbeeld van het geringe voorkomen van deze soort is wel, dat tijdens een excursie van de Amsterdamse Werkgroep van de Nederlandse Malacologische Vereniging, bestaande uit zes personen na een speurtocht van ongeveer 3 uur, slechts twee Orcula's en één gave Clausilia werd gevonden.

Alles bijeengenomen kan ik U een bezoek aan deze twee spuitterreinen aanbevelen, temeer omdat het hier, zoals dat met spuitterreinen gebruikelijk is, om een tijdelijk object gaat.